

Sýning á Listahátíð í Reykjavík 1980

Stjórn Kjarvalsstaða: Sjófn Sigurbjörnsdóttir, formaður
Guðrún Helgadóttir, varaformaður
Davíð Oddson
Jón Reykdal
Þorgerður Ingólfssdóttir

Forstöðumaður Kjarvalsstaða: Ailfréð Guðmundsson

Listráðunautur Kjarvalsstaða: Þóra Kristjánsdóttir

Hönnun sýningar og sýningarsskrár: Leifur Breiðfjörð

Sýningarnefnd: Elin Pálmadóttir
Hulda Valtýsdóttir
Jóhannes Jóhannesson
Kjartan Thors
Leifur Breiðfjörð
Snorri Helgason
Þóra Kristjánsdóttir
Þorvaldur Skúlason

Aðstoðarmenn: Ágúst Petersen
Guðmundur Benediktsson
Stefán Halldórsson

Setning: Texti h/í
Prentun: Grafík h/í
Bókband: Félagsbókbandið

GERÐUR HELGADÓTTIR

KRISTÍN
JÓNSDÓTTIR

GERÐUR HELGAÐÓTTIR

KJARVALSSTAÐIR

LISTAHÁTIÐ Í REYKJAVÍK 1980

1. JÚNÍ — 27. JÚLÍ OPIN KL. 14 — 22

LISTAMANNASKÁLINN Í REYKJAVÍK EINKASÝNING

“Ég vil sýna næst í Reykjavík, en er líklega ekki alveg tilbúin í það ennþá,” sagði Gerður Helgadóttir í blaðaviðtali sumarið 1974. Af því varó ekki. Tæpu ári síðar féll hún frá, 47 ára að aldri - og klippt á þráðinn.

En nú gefur hér á Kjarvalsstöðum að líta verk, sem spanna listamannsferil hennar, allt frá 1946, er hún hóf nám í Handiða og myndlistaskólanum í Reykjavík. Gefur það e.t.v. ófullkomna hugmynd um hve gífurlega miklu hún kom í verk á þeim rúmum 30 árum, sem henni gáfust til listsköpunar, enda bjó hún erlendis allan þann tíma og af eðlilegum ástæðum dreifðust verk hennar þar.

Ég leyfi mér að tilfæra orð listakonunnar Barböru Árnason, sem hún skrifaði við fráfall Gerðar: - Ég efast um að þjóðin muni nokkurn tíma gera sér grein fyrir hve mikið hún hefur misst. Sjálf hefi ég alltaf sett hana ofar öðrum íslenskum myndhöggvurum - jafnvel miklu ofar. En hún þurfti meiri tíma til að opna augu fólks fyrir þeirri staðreynd.

Sjálf hafði Gerður hugsað sér að vinna ný verk á sýningu sína í Reykjavík, vel meðvitandi þess að verk hennar síðustu 10-15 árin eru meira og minna "naglföst" í kirkjum og opinberum stöðum erlendis, mest í Þýskalandi og Frakklandi, og hér heima, þar sem hún var aftur farin að vinna slík verkefni, sér til mikillar ánægju. Ég minni á mosaikmyndina á Tollstöðinni, kirkjugluggana í Ólafsvík og veggskúlptúrana í Hamrahlíðarskóla, sem hluti er af hér á sýningunni. En hugmynd um verk hennar erlendis má sjá hér á sýningunni á myndum og skygnum.

TVÆR SYSTUR, ÆSKUVERK FRÁ 1947

BRONSMYND, 1972

SELLÓLEIKARINN, 1950

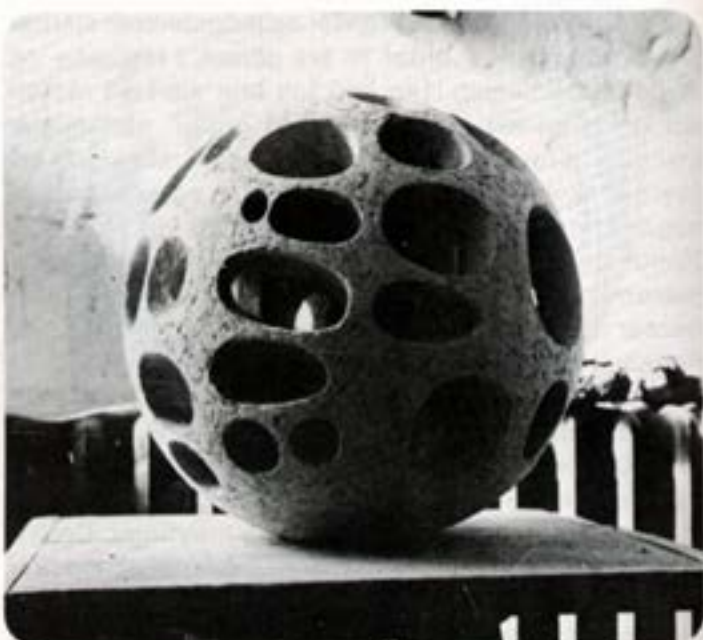
Gerður kynntist fyrst efniviði og möguleikum sjálfrar sín til höggmyndagerðar 18 ára gömul, í Handíða- og myndlistaskólanum. Um leið tók hún sjálf að móta í leir og höggva í grágrýti nokkuð grófar, efnismiklar myndir í fjörunni hjá Sigurjóni Ólafssyni. Má síðan sjá hvernig skúlptúrar hennar verða jafnt og þétt finlegri þegar árin líða, og efnisval í samræmi við það. Hún vinnur alnatúralistískar myndir í leir og marmara í listaskólanum í Flórens, 1948-49, fígurativar og nokkuð stílfærðar myndir undir áhrifum meistara Zadkins á fyrsta Parísarárinu 1950. En myndir hennar færast brátt yfir í abstrakt form og krefjast nýs efniviðar. Þá taka við járnskúlptúrar, sem þróast með árunum yfir í þessar finlegu, flóknu stálvíramyndir, bæði úr lofti og á gólf. Og loks tekur Gerður að bræða brons og koparþræði í skúlptúra með kynlegri hrynjandi og hreyfingu. Og eru margir gripir, krossar, altöru o.fl. í erlendum kirkjum einmitt þannig unnar. Líka brá hún fyrir sig öðrum málmum, svo sem gulli og járn, en sú samsetning er í Karlamagnúsarkrossi hennar í hinni gömlu dómkirkju í Achen.

Undir lok sjötta áratugarins var Gerður tekin að vinna listaverk úr steindu gleri og blívi og síðar úr gleri og steypu, sem tók mikið af hennar tíma næstu árin. Enda prýða steindir gluggar hennar fjölmargar kirkjur í Þýskalandi og í Frakklandi, svo og hér á landi. Voru Skálholtskirkjugluggarnir með fyrstu stórverkum af því tagi á árinu 1959. Þar með hófst samvinna hennar og hins þekktu listiðnaðarverkstæðis Oldtmansbræðra, sem stóð í raun fram yfir lát hennar. Og hafa þeir bræður unnið steinda glugga eftir Gerði, sem sjást í fyrsta sinn hér á sýningunni og eru í eigu Menningar- og listasafns Kópavogs.

STEINDUR GLUGGI Í SKÁLHOLTSKIRKJU 1960

SKÚLPTÚR 1969-70

Lithneigð hefur Gerður Helgadóttir sjálfsagt haft úr fóðurhúsum. Helgi Pálsson, faðir hennar, var tónskáld gott, og Sigríður móðir hennar Erlendsdóttir frá Sturlureykjum málaði ung og kenndi listsaum. Gerður fæddist á Norðfirði 11. apríl 1928, en fluttist til Reykjavíkur 9 ára og gekk þar í gagnfræðaskóla. Þótt Kurt Zier, kennari hennar í Handíðaskólanum, mælti ákaft með námsstyrk fyrir hana við listaakademíuna í Kaupmannahöfn, fór hann annað. Samstarfsmenn fóður hennar hjá Sölumiðstöð hraðfrystihúsanna komu þá til hjálpar og sendu hana til Ítalíu - þar sem þeir seldu fisk sinn og taldi hún mikið lán að hafa lent þar. Hún tók próf í Listaakademíuna í Flórens og flaug inn. 1950 hóf hún nám í París hjá myndhöggvaranum fræga Zadkin. En eftir 1951 vann hún ávallt ein í vinnustofu sinni. Hún eignaðist litla vinnustofu í París. Og síðar keypti hún bændahús í Avranville, sunnan við París, og bjó sér vinnustofu í hlóðunni. En Gerður þurfti mikið vinnurými og háa vegg vegna stækkana á gluggateikningum. Þetta hús, Tröllanes, lét hún fyrir annað býli vestan við París, í Cheval Mort. Þá var hún gift franska listmálaranum Jean Leduc, en er þau skildu varð hún lögum samkvæmt að selja húsið og skipta eignunum. Tók þá það til bragðs að kaupa sveitahús í Suður-Hollandi með stórrí hlóðu, en undi sér þar ekki ein fjarri París. Og hún var flutt 1972 aftur til heimsborgarinnar og leigði vinnustofu.

Gerður hafði seinni árin orðið lítinn tíma til að sinna eigin skúlpturnum og sýningum, að henni fannst. - Ég er á eilífum þeytingi um Evrópu út af sérstökum verkefnum, sem aðrir hafa valið mér, sagði hún. En stóru verkefni kröfðust tillagna og samkeppna, sem hún vandaði til, enda missti hún ekki nema 1-2 sinnum af verkefni sem hún sóttist eftir. Og alltaf var hún viðstödd eða var með í þeim verkefnum sem þurfti lónaðarmenn til að vinna

Þótt sýningum fækkaði seinni árin, hafði Gerður þó tekið þátt í 52 sýningum, þar af haldið 15 einkasýningar víðs vegar. Hefi ég þó orðið vör við að ekki er allt fram talið.

EVANGELISCHE KIRCHE, KEMPEN, ÞYSKALANDI 1971

Mikið af þeim listaverkum Gerðar Helgadóttur sem hér eru sýnd, eru úr eigu Lista- og menningarsjóðs Kópavogs, þótt einnig séu fengin að láni verk úr einkaeigu. En systkini hennar, Erlendur, Snorri, Unnur og Hjördís, gáfu þangað snemma árs 1978 listaverk þau sem í dánarbúinu voru, þ.e. allar frummyndir og eitt eintak af afsteypum, sem þau höfðu látið gera, ásamt skissum, teikningum og tillögum. Er gert ráð fyrir að byggt verði í Kópavogi listasafn, er beri nafn Gerðar og geymi listaverk hennar, en gegni að öðru leyti hefðbundnu verkefni listasafns. En höfundarréttur fylgir til stjórnar safnsins.

Að sjálfsögðu er nokkuð tilviljun háð hver af verkum Gerðar lentu hér heima. Er hún fluttist frá Ítalíu til Parísar sendi hún heim verk sín, einnig tók hún vegna þessara 3 einkasýninga, sem hún hélt í Reykjavík, með sér verk heim 1952, 1956 og 1962 eða vann þau heima. Og einstöku verk barst öðru vísi. En þau verk dreifðust að sjálfsögðu nokkuð. Að Gerði látlíni voru flutt heim þau verk hennar, sem enn fundust í vinnustofu hennar í París.

Er þessi listaverkagjöf til Lista- og menningarsjóðs Kópavogs vegleg og stórhuga, og mun halda til haga þeim verkum Gerðar, sem ekki festust erlendis og þannig væntanlega veita ánægju um ókomna framtíð fleirum en annars hefði orðið. En bæði hérlendis og erlendis eru í kirkjum og víðar verk, sem ferðafólk getur skoðað, þótt sum þeirra líti sjálfsagt fáir Íslendingar augum, svo sem brongosbrunninn í læknaskólanum í Mallíýðveldinu, sem þar spýtir vatni út á háskólalóðina.

Kjarvalsstaðir hafa nú, á þessari listahátíð 1980, sýnt þá rausn að koma upp þessari sýningu á verkum Gerðar Helgadóttur og gefa þannig kost á að sjá þau og njóta.

Elin Pálmadóttir

GERÐUR HELGADÓTTIR

Helstu listaverk Gerðar á opinberum stöðum

Steindir gluggar:

- 1957 Saurbæjarkirkja (fyrsti gluggi) Íslandi
- 1957 Kapella Elliheimilisins, Reykjavík
- 1960 Skálholtskirkja, Íslandi
- 1961 Kath. Kirche, Monschau, Þýskalandi
- 1963 Kópavogskirkja, Íslandi
- 1963 St. Antonius Abbas, Herkenrath, Þýskal.
- 1963 Saurbæjarkirkja, Íslandi
- 1964 Evangelische Gemeindecentrum, Essen, Ruttenscheid, Þýskal.
- 1966 La Chapelle de Melanchten-kirche, Düsseldorf, Þýskal.
- 1966 Gluggi í Neskirkju, Reykjavík
- 1971 Evangelische Kirche, Kempen, Þýskal.
- 1974 Ólafsvíkurkirkja, Íslandi

Kirkjumunir:

- 1961 Oblátubuður í St. Anna kirkju, Duisburg, Þýskal.
- 1961 Helgiskrín o.fl. í kirkju St. Pierre le Peil, Cantal, Frakkí.
- 1966 Tveir krossar í Malanchton kirkju, Düsseldorf, Þýskal.
- 1969 Kross fyrir Caritasheim kirkju, Düsseldorf-Rath Helgiskrín sömu kirkju, Þýskalandi
- 1969 Karlus-Magnus Embleme, Schatskammer, Dómkirkjunni, Achen, Þýskal.
- 1971 Helgiskrín, Kapólska kirkjan, Durboslar, Þýskal.

Önnur listaverk:

- 1956 Veggskúlptúr úr járn í kaffihúsi "Chez Benjamin" Rue Rivoli, París
- 1957 Járnlíra fyrir tónlistarmiðstöð Centre Int. d'Etude pour la Promotion de l'Enregistrement Sonor París
- 1970 Gosbrunnur úr bronsi í læknaskólanum, Bamaco, Mallíýðveldinu í Afríku
- 1970 Bronsskúlptúr við 17 Rue Amelo, París
- 1971 Veggmyndir í steypu, GG fyrirtækið í Reykjavík
- 1972 3 veggmyndir í steypu á Neubau skóla, Herchen Þýskal.
- 1973 Mosaikmynd á Tollstöðinni í Reykjavík
- 1974 Mosaikmynd Kreis- und Stadtparkasse banka, Jülich, Þýskal.
- 1975 Mosaikmynd í Samvinnubankann, Reykjavík Bronzskúlptúr, sama banka
- 1977 3 veggskúlptúrar í Menntaskólanum í Hamrahló, Reykjavík. (Settir upp þá)

Sýningar, sem Gerður átti verk á:

- 1949 Nemendasýning Listaskólans, Flórens
- 1949 Samsýning Ítalskra listaskóla, Feneyjum
- 1950 Gallerie Saint Placide, París. Samsýning
- 1950 Salon de Mai, París. Samsýning
- 1950 Norræn samsýning, Helsingfors
- 1951 Gallerie Colette Allendy, París. Einkasýning
- 1951 Salon de Mai, París. Samsýning
- 1951 Íslensk samsýning, Oslo.
- 1952 Gallerie Arnaud, París. Einkasýning

- 1952 Gallerie Babylon, París. Samsýning
- 1952 Salon de la Jeune Sculpture, París. Samsýn.
- 1952 Palais des Beaux Arts, Bruxelles. Ísl. samsýn.
- 1952 Listamannaskálinn, Reykjavík. Einkasýning
- 1953 Vorsýning, Listamannskálanum, Rvík.
Samsýning
- 1953 Gallerie Apollo, Bruxelles. Einkasýning
- 1953 Gallerie Arnaud, París. Einkasýning
- 1953 Gallerie Parnass, Wuppertal-Elberfeld.
Einkasýning
- 1953 Aix-en-Provence, Frakklandi. Samsýning
- 1953 Salon des Realites Nouvelles, París. Samsýn.
- 1953 Tate Gallery, London. Samsýning
verðlaunamynda af pólitiska fanganum.
- 1953 Norræn samsýning, Oslo
- 1953 Norræn samsýning, Bergen
- 1954 Gallerie Parnass, Wuppertal-Elberfeld.
Samsýning
- 1954 Gallerie Arnaud, París. Einkasýning
- 1954 Divergences, Gallerie Arnaud, París.
Samsýning
- 1954 Ráðhús Kaupmannahöfn. Íslensk samsýning
- 1954 Listsýning til Rómar. Listamannaskálanum,
Reykjavík
- 1955 Samnorræn listsýning, Róm
- 1955 Salon Des Arts Menager, París. Samsýning
- 1956 Moderne Listasafnið, París. Samsýning
- 1956 Salon des Réalités Nouvelles, París.
Samsýning
- 1956 Salon de la Jeune Sculpture, París.
Samsýning
- 1956 Galerie Stadler, París. Samsýning
- 1956 Bogasal Þjóðminjasafnsins, Rvík.
Einkasýning
- 1957 Þjóðminjasafnið, Reykjavík, Samsýning
- 1957 Salon d'Arts Sacré, París. Samsýning
- 1958 Gallerie la Roue, París. Einkasýning
- 1960 Norræn list, Oslo. Samsýning
- 1961 Salon de la Jeune Sculpture, París.
Samsýning
- 1961 Salon d'Art Sacré, París. Samsýning
- 1961 Carlottenborg, Kaupmannahöfn.
Samsýning
- 1962 Galerie Parnasse, Wuppertal. Einkasýning
- 1962 Musée Maison de la Culture, Sculpture
Contemporaine, Le Havre. Samsýning
- 1962 Expositions Manuel Rainoird, St. Tropez.
Einkasýning
- 1962 Bogasal Þjóðminjasafnsins, Rvík.
Einkasýning
- 1962 Galerie Greuze, nútímakirkjulist. Köln.
Samsýning
- 1967 Expo 1967, Montreal. Samsýning
- 1969 Norðurlandasýning, Kaupmannahöfn.
Samsýning
- 1969 Sýn. steindum gluggum dr. H. Oldtmans,
Linnich-Köln
- 1970 Gallerie Strunk- Hilgers, Rheydt-Odenkirchen
- 1971 Norræn list, Reykjavík. Samsýning
- 1972 Listamiðstöð "De Beejekurf", Venray-
Holland. Einkasýning

Gerður Helgadóttir

Listaverk, þar sem eiganda er ekki getið sérstaklega eru úr dánarbúi Gerðar, gefin Lista og menningarsjóði Kópavogs af systkinum hennar.

Skúlpúr

1. Helgi Pálsson faðir Gerðar, brons, Reykjavík 1946
2. Björn Ólafsson fióluleikari, brons, Reykjavík 1947
3. Einar Sigurðsson, gips, Reykjavík 1947
4. Höfuð, grágrýti, Reykjavík 1947
5. Stúlka, tré, Flórens 1948 Eig. Ingibjörg Ingibjartsd.
6. Liggjandi kona, gips, Flórens 1948
7. Stúlka, brons, Flórens 1948.
8. Sitjandi kona, brons, Florens 1948. Eig. Rannveig Bjarnadóttir
9. Hvíld, brons, Flórens 1948
10. Tvær systur, brons, Flórens 1949.
11. Grettir og Glámur, brons, Flórens 1949
12. Liggjandi kona, terra cotta, Flórens 1949,
Eig. Elín Pálmadóttir
13. Frönsk kona, brons, París 1949
14. Pierre, Terra cotta, París 1949. Eig. Hjálmar Bárðass
15. Trúðurinn Frank, brons, París 1950
16. Geir Kristjánss. rithöfundur, brons, París 1949
17. Torso, brons, París 1949
18. Maternita, Móðir og barn, brons, París 1949
19. Terra cotta mynd, París 1949
20. Krjúpandi kona, brons, París 1950
21. Minnimerki um sjómenn í Vestmanneyjum, tillaga.
brons, París 1950.
22. Sellóleikarinn, brons, París 1950
23. Tveir hljóðfæraleikarar, brons, París 1950
24. Sitjandi kona, terra cotta, París 1950
25. Skjaldbökur, brons, París 1950
26. Abstraktion, brons, París 1950
27. Abstaktion, brons, París 1951, frummynd,
Eig. Jakob Gíslason
28. Abstaktion, brons, París 1951
29. Abstraktion, terra cotta, París 1951
30. Abstaktion, brons, París 1951, stækkuð í 1.40 m. á
Norðfirði.
31. Abstraktion, brons, París 1951
32. Abstaktion, terra cotta, París 1951
33. Skúlpúr, brons, París 1951, Eig. Elín Pálmad.
34. Kompositon, járn, París 1951, eig. Elín Pálmadóttir
35. Kompositon, járn, París 1951
36. Kompositon, járn, París 1952
37. Kompositon, járn, París 1952, eig. Elín Pálmadóttir
38. Kompositon, járn, París 1952
39. Kompositon, járn, París 1952
40. Kompositon, járn, París 1952
41. Skúlpúr, járn, París 1952, eig. Jón Magnússon hrl.
42. Óþekkti pólitíski fanginn, járn, París 1952
43. Mobil, járn, París 1952
44. Kompositon, járn, og kopar, París 1953
45. Kompositon, járn, París 1953
46. Móbil, járn, París 1954-1955
47. Skúlpúr, járn, París 1954
48. Festingin, járn og gler, París 1956

49. Slósumar, járn og gler, París 1956
50. Þjóðarsál í fjötrum, járn og gler, París 1956, Eig. Marta Thors.
51. Skúlptúr, járn, París 1957
52. Skúlptúr, járn, París 1957
53. Skúlptúr, járn, París 1958
54. Skúlptúr, járn, París 1958
55. Skúlptúr, járn, París 1958
56. Öldufaldur, brons, París 1961. eig. Marta Thors
57. Skrafskjóða, brons, París 1962
58. Skúlptúr, brons, París 1962
59. Hellabrot, brons, París 1962-1963. eig. Elín Pálmad.
60. Skúlptúr, brons, París 1963
61. Skúlptúr, brons, París 1963
62. Skípið, brons, París 1964
63. Skúlptúr, brons, París 1964
64. Skúlptúr, steinn og gler, París 1968
65. Skúlptúr, steinn og gler, París 1968
66. Skúlptúr, gips og gler, París 1968 Eig. Snorri Helgason
67. Frummynd, gosbrunnur, brons 1970, Malilýðveldinu, Afríku 1970
68. Bronsskúlptúr, París 1970, Stækkuð í 2.50 m við sambýlishús í París
69. Skúlptúr, brons, Holland 1970
70. Brot, brons, Holland 1970
71. Skúlptúr brons Holland 1970
72. Kúlptúr, brons, Holland 1970
73. Hin eilífa hreyfing, brons, Holland 1970
74. Hin eilífa hreyfing, brons, Holland 1970
75. Skúlptúr, brons, Holland 1970
76. Bronsmynd, París 1972 eig. Dánarþú Sigurliða Kristjánssonar og Helgu Jónsd.
77. Brons skúlptúr, París 1973.

Lágmyndir

78. Lágmynd, brons, París 1951-1952
79. Lágmynd, brons, París 1951-1952
80. Lágmynd, brons, París 1951-1952
81. Skammvinn kynni, brons, París 1968
82. Lágmynd, brons, París 1967-1968
83. Lágmynd, gips og gler, París 1967-1968
84. Lágmynd, brons, París 1967-1968
85. Lágmynd, brons, París 1967-1968
86. Frummynd að Helgiskrúni í kirkju í Dürboslav Þýskalandi, brons, 1971
87. Hluti af Helgiskrúni, brons, 1971
88. Hluti af Helgiskrúni, brons, 1971
89. Hluti af Helgiskrúni, brons, 1971
90. Hluti af Helgiskrúni, brons, 1971
91. Hluti af Helgiskrúni, brons, 1971
92. Tillaga að bronsmynd, Holland 1970-1971
93. Lágmynd, brons, Holland 1971
94. Tillaga að bronsmynd, Holland 1971
95. Tillaga að bronsmynd, Holland 1971-1972
96. Tillaga að bronsmynd, Holland 1971-1972
97. Bronsmynd, Holland 1971-1972
98. Veggskúlptúr, brons (miðhluti) eig. Menntaskólinn við Hamrahlíð sett upp 1977.

Mosaik

99. Mosaik, 1970-1971
100. Mosaik, 1971 (útfærð 1980)
101. Mosaik 1972—1973. Eig. Torfi Hjartarson fv. tollstjóri
102. Mosaik 1971 Eig. Elín Pálmadóttir.

Steyptir gluggar 1968-1971

Unnir af verkstæði dr. Öldtmans í Þýskalandi, flestir 1980

103. Skúlptúr, Steinsteypa og gler, París 1969
104. Gluggi, Steinsteypa og gler París
105. Gluggi, Steinsteypa og gler París
106. Gluggi, Steinsteypa og gler París
107. Gluggi, Steinsteypa og gler París
108. Gluggi, Steinsteypa og gler París
109. Gluggi, Steinsteypa og gler París
110. Gluggi, Steinsteypa og gler París
111. Gluggi, Steinsteypa og gler París Eig. Snorri Helgason
- 112-140 Steindir gluggar
141. Skart og smáhlutir.
142. Æskuverk og skólavinna
143. Klippmyndir, París 1953
144. Frumdrög og skissur að veggmyndum
145. Frumdrög að skúlptúrum 1951
146. Frumdrög að helgimyndum og skarti.

Frumdrög og vinnuteikningar að steindum gluggum

147. Tillögur að gluggum í Saurbæ 1957
148. Frumdrög að steindum gluggum
149. Frumdrög að steindum gluggum
150. Drög að steindum gluggum fyrir Skálholtskirkju 1960
151. Frumdrög að gluggum í Kópavogskirkju. 1963
152. Tillögur að mosaikmynd fyrir Kópavogskirkju. 1971-1972
153. Frumdrög að steindum gluggum fyrir Billenbrink-höhekirkju í Essen, Þýskal. 1964.
154. Vinnuteikningar að steindum gluggum fyrir kirkju í Ruttenscheid, Essen 1964
155. Tillögur að steiptum glugga í kirkju í Kempen, Holland 1971.
156. Frumdrög og vinnuteikning fyrir steinda glugga í kirkju í Herkenrath, Þýskal. 1963.
157. Frumdrög og vinnuteikningar fyrir steinda glugga í kirkju í Düsseldorf
158. Frumdrög að steindum gluggum
159. Drög að steindum glugga

KRISTÍN JÓNSDÓTTIR

KJARVALSSTAÐIR

LISTAHÁTÍÐ Í REYKJAVÍK 1980

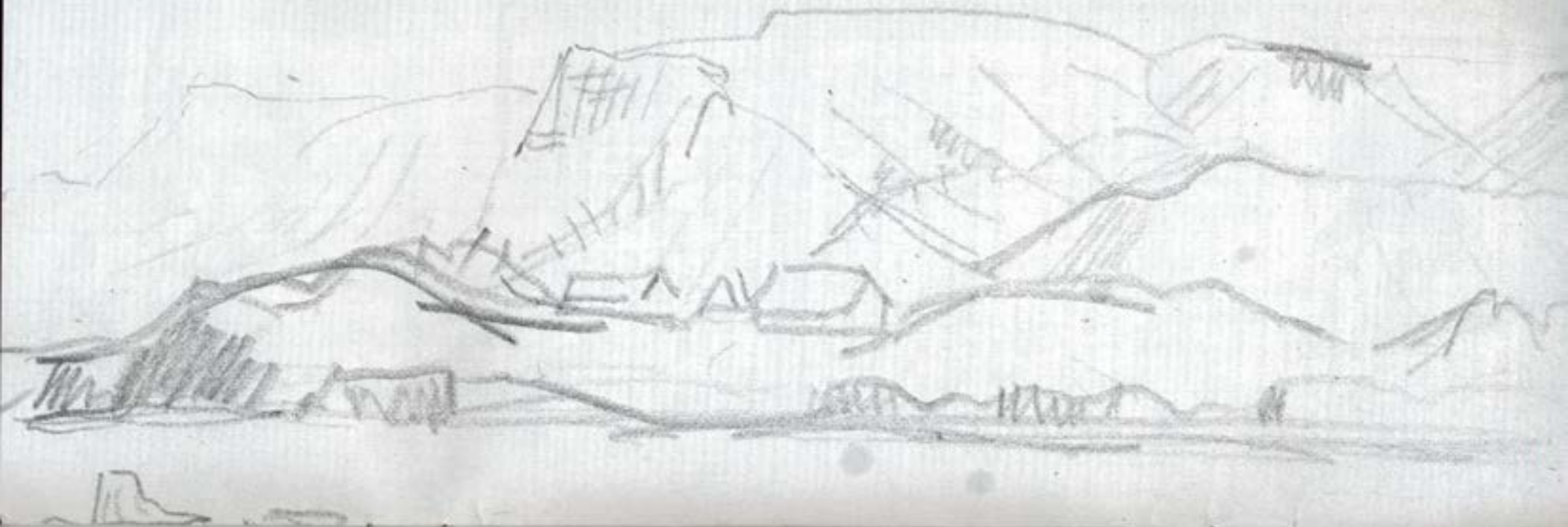
1. JÚNÍ — 27. JÚLÍ OPIN KL. 14 — 22

Island paa Charlottenborg.

Frk. Kristin Jonsdóttir.

For første Gang findes faar mellem Udstillerne paa Charlottenborg en islandsk Kunstnerinde. Mandlige Kunstnere har tidligere repræsenteret Island paa Udstillingen, men det er første Gang, en Dame har vovet sig derind.

Frk. Kristin Jonsdóttir er en høj, slank, ung Dame, hvis Ansigt, der lyser af Bedelighed, er præget af Ro og Energi. Trækkene er kraftige, næsten haarde. Indtil hun smiler ..... saa forsvinder alt det haarde, og Indtrykket bliver et ganske andet. Naar Frøken Jonsdóttir smiler, er det, som naar Solen pludselig skinner over et mørkladent Landskab, hendes Smil er bande ubevidst og lidt genert og meget kvindeligt og fuldt af Sødme. Før man har set Frk. Jonsdóttir smile, kender man ikke hendes Ansigt. Dette Smil er saa fjernt fra Kafé og Asfalt, det er som et Stykke Natur, der hører sammen med den blå Himmel over Islands Fjelde .....

Man venter uvilkaarligt, at denne unge Dame, som har bevaret sit islandske Bøndnavn, ogsaa vil tale sit Fædres Sprog, og det virker helt underligt at høre hende tale Dansk, ganske rent og uden nogen Akcent.

— Ja, jeg taler ogsaa islandsk, smiler Frk. Jonsdóttir, hjemme paa Island. Men her taler jeg Dansk, jeg har jo været flere Aar her i Kjøbenhavn. Det er paa fjerde Aar, jeg gaar som Elev hos Professor Irmingers.

— De har aldrig udstillet før?

— Nej ..... ja, det vil sige, jeg havde en lille Udstilling i Efteraaret hjemme i Øfjord, for at de kunde se, hvad jeg havde lært. Men her har jeg aldrig udstillet før.

— Og De har aldrig sendt noget ind før?

— Nej, det er første Gang, jeg har taget Mod til mig. Jeg syntes, at jeg nu havde saa meget staaende, og da jeg alligevel havde klistret det op, mente jeg, at jeg vilde prøve at sende noget af det ind. Og jeg havde jo ogsaa den Glæde, at faa tre Billeder antaget — en Mængde fik jeg naturligvis i Hovedet igen. Det var for Resten lige ved, at jeg ikke havde faaet Lov til at sende mine Billeder ind — Frk. Jonsdóttir har overanstrengt sig og har derfor tilbragt et Par Maanedes paa Professor Jacobsons Klinik for at komme til Kræfter igen.

...Straumur menningarinnar er á sífelldri hreyfingu og oft ber hann sína ávexti á hinum ólíklegustu stöðum. Menn mega því ekki stara sig blinda í aðdáun á aldagömlum afrekum, heldur alltaf vera reiðubúnir að ávaxta það pund, sem fortíðin hefur trúað þeim fyrir. Þegar sá síkviki straumur staðnæmist til að bera ávexti, til dæmis í vísindum og listum, þá verður hver þjóð að þekkja sinn vitjunartíma. Það eru hinir skapandi andans afburðamenn allra tíma sem varða veg menningarinnar en skilningsleysi og hleypidómar leggja dauða hönd á líf hennar og þroska...

(úr grein eftir K.J. í Helgafelli 1954)

...En svo sannarlega sem lífið sjálft er ívaf og uppi- staða allra listaverka í hvaða formi sem þau birtast, svo gefur andinn einn efninu það líf sem gerir verkið að listrænni tjáningu. Því hver sem hugmyndin eða fyrirmyndin er, þarf verkið að vera gætt lífsanda sköpunargleðinnar eða því sem ég vil leyfa mér að kalla hina fjórðu "dimension" - hina fjórðu vídd eða svið listaverksins- með öðrum orðum: víðfeðmi andans, hvort heldur hann leitar inn á rökkurlönd dulhyggjunnar, að innsta kjarna og dýpstu uppsprettu allrar tilveru - eða hann velur sér víðfangsefni úr efnisheiminum - eða listamaðurinn beinlínis byggir sér sinn eigin heim af innri sýn skapandi hugmyndaflugs- gefur verkinu æðaslög lífsins, hita skapgerðarinnar -já, glóð tilfinningaranna, því allt verður þetta svo undarlega lítils virði ef maður ekki - á bak við efnið - finnur hjarta slá.

(úr grein eftir K.J. í Helgafelli 1954)

KONA 1950

Kristín Jónsdóttir fæddist að Arnarnesi við Eyjafjörð 25. jan. 1888. Foreldrar hennar voru Jón Antonsson útvegsbóndi og Guðlaug Helga Sveinsdóttir.

1909 hélt hún til Kaupmannahafnar og bjó sig undir myndlistanámi í "Tegneskole for Kvinder"

1911 hóf hún nám í Konunglega listaháskólanum í Kaupmannahöfn og lauk þaðan prófi 1916. Var hún fyrst íslenskra kvenna sem lagði þar stund á slíkt nám.

1912-1915 dvaldist hún heima á Íslandi á sumrin, ferðaólist við um sveitir, einkum um Norður og Austurland og málaði fjölda mynda.

1915 voru myndir eftir hana sýndar í fyrsta sinn á Charlottenborg en þar átti hún myndir á flestum vor-sýningum til ársins 1921.

1915 hélt hún sýningu í fyrsta sinn á myndum sínum í Reykjavík ásamt Guðmundi Thorsteinssyni (Mugg) í húsakynnum Miðbæjarskólans.

1916 hélt hún sérsýningu í Nya Konstgalleriet í Stokkhólmi.

1917 og 1920 hélt hún sérsýningar í sýningarsölum Chr. Larsen við Höjbroplads í Kaupmannahöfn.

1921 fór hún í kynnisferð til Ítalíu og dvaldist um hríð í Róm, Flórens, Napólí og Feneyjum. Aðra ferð fór hún til Ítalíu 1922.

1924 hélt hún fyrstu sérsýningu sína í Reykjavík.

1928 — önnur sérsýning Kristínar í Reykjavík.

1932 — þriðja sérsýning hennar í húsakynnum Landssímans.

1936 — fjórða sérsýning í eigin vinnustofu. Á Akureyri hélt hún þrjár sérsýningar og eina á Siglufirði.

1952 — hélt hún síðustu sérsýningu á verkum sínum í Listamannaskólanum og sýndi þá rúmlega 60 myndir.

1962 var haldin sýning á síðustu verkum hennar í Bogasal Þjóðminjasafnsins og á Akureyri 1963.

Erlend listasöfn hafa keypt verk Kristínar: Fyns Stifts Kunstforening, Statens Museum for Kunst í Kaupmannahöfn, Bergens Kunstforening og listasafnið í Álasundi.

Kristín tók þátt í mörgum samsýningum íslenskra myndlistamanna bæði hér heima og erlendis, hinni fyrstu í húsakynnum Kleis við Vesterbrogade í Kaupmannahöfn 1920, en síðar einnig í Þýskalandi, Noregi, Belgíu og á Ítalíu.

Hún tók virkan þátt í félagsstarfi íslenskra myndlistarmanna, skrifaði greinar um málefni félagsins í blöð og flutti erindi í útvarp.

Kristín var gift Valtý Stefánssyni ritstjóra (d.1963) og áttu þau tvær dætur, Helgu (d.1968) og Hulðu. Kristín Jónsdóttir lést 24. ág. 1959.

Kristín Jónsdóttir, Málverk:

(Óviss heiti í svigum. Bandstrik á undan ártali merkir að myndin er máluð viðkomandi ár eða fyrr)

1. Af Óskjuhló, -1940. Eig. Jóhanna Zimsen
2. (Uppstilling). Eig. Jón Sigtryggsson, fv. prófessor
3. Við Atlavík, -1945. Eig. Elín Hafstein
4. Haust á Þingvöllum, -1952. Eig. Sigríður Faaberg
5. Úr Almannagjá, 1952-1959. Eig. Torfi Hjartarson
6. Almannagjá, -1936. Eig. Jóhanna Zimsen
7. Hannes Hafstein, -1942. Eig. Póst- og símamálastofnunin
8. (Rigning á Þingvöllum). Eig. Björn Hallgrímsson
9. (Egilsstaðir), 1940-1958. Eig. Kristín Thors
10. Á Kaldadal, -1949. Eig. Geir Hallgrímsson
11. (Akrafjall, Viðey). Eig. Jón B. Þórðarson, kaupm.
12. Málverk. Eig. Niels Arnason, forstj.
13. Málverk, 1947-1958. Eig. Hulda Valtýsd., Gunnar Hansson
14. (Uppstilling), -1944. Eig. Jón Norðmann
15. Hestar, 1948. Eig. Þóra Steingrimsdóttir
16. Örfirisey, -1951. Eig. Helga Vilhjálmsson, Magnús Magnússon
17. (Sólblóm). Eig. Sonja Diego
18. Ströndin, -1957. Eig. Björn Valgeirsson
19. Súkur, hestar (Áning), -1958. Eig. Friðrik Jörgensen
20. Kona, -1952. Eig. Björn Thors
21. Engjakaffi, -1942. Eig. Elín Magnúsdóttir
22. Blóm í glugga, -1958. Eig. Árni Gestsson
23. Frá Laufásvegi, -1945. Eig. Hulda Valtýsd., Gunnar Hansson
24. Þingvellir. Eig. Sláturfélag Suðurlands
25. Haust á Þingvöllum, -1938. Eig. Þórður Björnsson
26. (Uppstilling), -1935. Eig. Torfi Bjarnason, læknir
27. Frá Þingvöllum, 1945. Eig. Reykjavíkurborg
28. Málverk, ca. 1945. Eig. Hulda Valtýsd., Gunnar Hansson
29. Í garði, 1951. Eig. Hulda Valtýsd., Gunnar Hansson
30. (Uppstilling), -1942. Eig. Hildur Júlíusdóttir
31. Hvíld, 1952-1958. Eig. Friðrik Jörgensen
32. (Frá Kaldadal), -1931. Eig. Sverrir Sch. Thorsteinsson
33. Valmúar, -1941. Eig. Jóhanna Claessen
34. Vogar, -1954. Eig. Björn Þorláksson
35. Hrafnabjörg, -1931. Eig. Jón Kristjánsson
36. Vitatangi, -1955. Eig. Hulda Valtýsdóttir
37. Hekla, 1934-1936. Eig. Sigríður Cl. Þorbjarnarson
38. Matur og drykkur, -1952. Eig. Jón Þorsteinsson
39. Heilagur Antoníus og freistingarnar, -1952. Eig. Hulda Valtýsdóttir, Gunnar Hansson
40. Á grasafjalli, 1952-1958. Eig. Hulda Valtýsd., Gunnar Hansson
41. Við Laufásveg, -1939. Eig. Þóra Óskarsdóttir, Þorsteinn Egilson
42. Við Þvottalaugarnar, 1931. Eig. Listasafn Íslands
43. Haust, 1947. Eig. Listasafn Íslands
44. Fiskverkun við Eyjafjörð, 1914. Eig. Listasafn Ísl.
45. Tindastóll, -1947. Eig. Hanna Pétursdóttir, símast.
46. Blóm og ávextir, -1953. Eig. Axel Einarsson, hrl.
47. Snæfellsjökull, -1942. Eig. Kristín og Einar B. Pálsson, verkfr.

48. Dyrhólaey, -1952. Eig. Rannveig Þór
49. Skógur í Norðárdal (Nørreaadalen), 1917. Eig. Sigrún Kærnested
50. (Kirkja við Næstved?), ca. 1917. Eig. Steinar J. Lúðvíksson, blaðam.
51. Frá Þingvöllum. Eig. Ísleifur Jónsson, kaupm.
52. Hólar í Hjaltadal, 1915. Eig. Gunnar Flóvenz, framkv.stj.
53. (Hraun í Fljótum), 1917. Eig. Sigríður Theódórsdóttir
54. (Frá Borgarklökkum, Vindheimajökull), -1915. Eig. Hrafnhildur Thors
55. (Sjóbúðirnar á Hraunum), -1923. Eig. Franz E. Pálsson, deildarstjóri
56. Kornsa í Vatnsdal, -1924. Eig. Anna Johannessen
57. Útsýn frá Þingeyrum, -1924. Eig. Haraldur Gíslason
58. (Frá Eyjafirði), -1920. Eig. Jón Steffensen, próf.
59. Málverk, -1915. Eig. Margrét Magnúsdóttir
60. Gamlir hlutir, -1917. Eig. Stefán Thors
61. (Hjalteyri), -1920. Eig. Margrét Magnúsdóttir
62. Frá Slútnesi, 1914. Eig. Listasafn Íslands
63. (Úr Eyjafirði), -1920. Eig. Kristín og Einar B. Pálsson, verkfr.
64. Torfunefsbyggjan á Akureyri, -1924. Einkaeign
65. Smali á kvíavegg, -1952. Eig. Sigríður Cl. Þorbjarnarson
66. Hekla, -1937. Eig. Jóhanna Ólafsdóttir
67. (Hjalteyri), -1924. Eig. Hólmfríður Árnadóttir
68. Skammdegissól, -1952. Eig. Hermína Sigurgeirsd. Kristjánsson, pianók.
69. Tvær systur, 1930. Eig. Hulda Valtýsdóttir, Gunnar Hansson
70. "Systa", 1928. Eig. Hulda Valtýsd., Gunnar Hansson
71. Helga, 1927. Eig. Kristín Thors
72. Ball á bryggjunni á Siglufirði, -1923. Eig. Anna Johnsen
73. Íslensk stúlka, 1917. Eig. Hulda Á. Stefánsdóttir
74. Málverk, -1920. Eig. Vilhjálmur Jónsson, forstj.
75. Ljósæró kona, 1915. Eig. Þórunn Klemensdóttir
76. Dökkæró kona, 1916. Eig. Stefán Thors
77. Málverk, -1920. Eig. Hannes Pétursson, rithöf.
78. Málverk. Eig. Verzlunarbanki Íslands
79. Útsýn frá Laufásvegi, -1937. Eig. Ágústa Ágústsdóttir
80. Eiríksjökull og Strútur, 1946-1958. Eig. Hulda Valtýsd., Gunnar Hansson
81. (Af Öskjuhlíð), 1945-1958. Eig. Björn Thors
82. (Frá Borgarfirði), -1934. Eig. Bergljót Sigurjónsson
83. Málverk, -1958. Eig. Geir Hallgrímsson
84. (Séð til Vestmanneyja), 1945-1958. Eig. Morgunblaðið
85. Mælifellshnjúkur, -1936. Eig. Arent Claessen
86. Gullfoss, -1923. Eig. Stefanía Guðjónsdóttir
87. (Múlakot). Eig. Halldór Eiríksson
88. Barkarstaðir, -1949. Eig. Helga Vilhjálmsson, Magnús Magnússon
89. Við fjósið, 1950. Eig. Listasafn Íslands
90. (Blóm), -1928. Eig. Sverrir Sch. Thorsteinsson
91. Hverfjall, -1923. Eig. Sigtryggur Jónsson
92. Páll Einarsson, -1958. Eig. Hæstiréttur
93. Eyjafjallajökull, 1950. Eig. Margrét og Örn Ó. Johnson
94. Haust í Þingvallahrauni, -1935. Eig. Svala Waage
95. Kaldidalur, -1931. Eig. Þórunn Kvaran
96. Á Öskjuhlíð. Eig. Sonja Diego, blaðam.
97. Ferðafólk, -1950. Eig. Ágústa Johnson
98. (Blóm). Eig. Ólafur Ólafsson
99. (Blóm), -1950. Eig. Anna Kristinsdóttir
100. (Þingvallavatn), -1936. Eig. Margrét og Egill Kristjánsson
101. Við Goðafoss, -1936. Eig. Jóhanna Zimsen
102. Vífilsfell, -1936. Eig. Þórður Þ. Þorbjarnarson
103. Í Fljótssdal, 1945-1958. Eig. Kjartan Thors
104. Þingvellir, -1957. Eig. Þorsteinn Bjarnason
105. Fjallasýn frá Þorlákshöfn, -1952. Eig. Othar Ellingsen
106. Botnssúlur frá Þingvöllum, -1934. Eig. Bergljót Sigurjónsson
107. Kvöld í baðstofu, -1952. Eig. Búnaðarbanki Íslands
108. Örfafjökull, -1958. Eig. Sæmundur Ólafsson
109. (Almannagjá, Skjaldbreiður). Eig. Margrét Magnúsdóttir
110. (Uppstilling). Eig. Björgvin Schram
111. Við Þvottalaugarnar, -1928. Eig. Geir Hallgrímsson
112. Í Húsafellsskógl, 1947-1958. Eig. Morgunblaðið
113. (Blóm). Eig. Ólafur Ólafsson
114. Við Hagavatn, -1952. Eig. Sr. Jón Auðuns
115. Innsýn í Þórsmörk, -1954. Eig. Birgir Einarson, apótekari
116. Við Elliðaár, -1955. Eig. Ágústa Ágústsdóttir
117. Hverir, -1954. Eig. Hulda Valtýsdóttir, Gunnar Hansson
118. Örfafjökull, -1942. Eig. Guðný Óskarsdóttir
119. Úr Þjórsárdal, -1957. Eig. Nanna Ágústsdóttir
120. Hekla, -1937. Eig. Björgvin Schram
121. Í Haukadal, -1948. Eig. Sigurður H. Egilsson og frú
122. (Blóm). Eig. Gyða Thors
123. Í Kerlingafjöllum, -1948. Eig. Ragnar Thorsteinsson
124. (Þórsmörk), 1947-1959. Eig. Jón B. Þórðarson, kaupm.
125. Keilir, -1940. Eig. Halldór H. Jónsson, arkitekt
126. (Dyrhólaey), 1940. Eig. Jón Sigtryggsson, fv. prófessor
127. Furan á Þingvöllum, -1941. Eig. Sigríður Thorsteinss.
128. Hrafnabjörg, -1935. Eig. Stefanía Guðjónsdóttir
129. Málverk, 1952-1958. Eig. Hulda Valtýsdóttir, Gunnar Hansson
130. Baula, -1941. Eig. Steinunn Sveinsdóttir
131. (Rauðhólar, Esja), 1952-1958. Eig. Hulda Valtýsd., Gunnar Hansson
132. Blóm í körfu, bolli, -1958. Eig. Sverrir Sch. Thorsteinsson
133. Örfafjökull, 1937. Eig. Listasafn Íslands
134. (Herðubreið), -1920. Eig. Gunnar Schram, fv. ritsímastj.
135. Þórðarhöfði, -1924. Eig. Bergsveinn Ólafsson, læknir.
136. Haustlitir, -1950. Eig. Hulda Valtýsdóttir, Gunnar Hansson
137. Skólateikningar
138. Frumdrög og skissur